

Tradice České lidové hudebnosti

1 Kramářské písně

- doba – 16. století do poloviny 19. století
- profesionální zdroj populární hudby
- účel – přísun informací (nebyly spoje a české noviny nebyly vůbec, anebo málo šířeny)
- “Divadlo jednoho herce” – písničkář, co chodil po jarmarcích, církevních nebo jiných shromážděních
 - zpíval písně, ukazoval nakreslené výjevy
 - po produkci prodával vytištěný text → jediný psaný projev, který se dostal mezi lid
- melodie
 - jednoduchá, snadno zapamatovatelná
 - inspirováno národní písní
- tematika
 - církevní ($\frac{3}{4}$)
 - milostné příběhy
 - černá kronika
 - politické události
- autoři
 - František Hais
 - moderní
 - * Šlapeto
 - * Rodina Váňova
 - * Osvobozené divadlo – Píseň strašlivá o Golemovi (hra Golem)
- Pravdivost neověřitelná – druh bulváru
- S rozvojem českého tisku (60. léta 19. století) – vzdělanost ↑, kramářské písně ↓

2 Společenské a vlastenecké písně

- účel – druh patriotismu, vyjádření lásky k vlasti
 - z počátku – písně od neznámých autorů do sborníku
- 1822 - 1827 – Slovanské národní písně – František Ladislav Čelakovský
- 1825 – České národní písně (nazývané Rittersberkova sbírka)
- 1835 – Moravské národní písně – František Sušil
- 1842 – Písně národní v Čechách – Karel Jaromír Erben
- 1853 - 1860 – Moravské národní písně s nápěvy vřaděnými do textu – František Sušil
- 1862 - 1864 – Prostonárodní české písně a říkadla – Karel Jaromír Erben
- první skladatele, kteří psali písně na české texty
 - Václav Jan Tomášek
 - Jakub Jan Ryba
 - **František Max Kníže**
 - Věvec ze zpěvů vlastenských uvitý a obětovaný dívkám vlastenským
 - zásluha Josefa Krasoslava Chmelenského (libreto Dráteník) a Františka Škroupa (Fidlovačka)
 - 6 ročníků – 166 písní
 - 1834
 - Kde domov můj (Tyl + Škroup – Fidlovačka)
 - Hej Slováci, eště naša slovenská reč žije – Samuel Tomášik → Hej slované (hymna všech slovanů)
 - Spolkový život v 60. letech 19. století
 - 1860 – Říjnový diplom → politické uvolnění
 - rozvoj spolkového života – lidé se začali scházet → národní cítění a soudružnost
- 1861 – vznik pěveckého spolku HLAHOL (vedl také Bedřich Smetana)
- 1862 – tělocvičná jednota SOKOL (dodnes činná)
- 1863 – vznik UMĚLECKÉ BESEDY
- 1868 – položen základní kámen Národního divadla
- 1881 – Národní divadlo vyhořelo (otevřeno znovu 1883)
- 1892 – po vzoru Umělecké besedy – MORAVSKÁ BESEDA (zakládá Richard Kaska)
- 1913 – SLEZSKÁ BESEDA (Eduard Bartoníček)

3 Dechová hudba a Sokolské písně

- "Turecká muzika"
 - 19. století
 - v Rakousku podle Turků – bicí nástroje
- vynalezení strojku → žestě přebírají vedoucí úlohu
- 1850 – "Jednota ku zvelebení hudby vojenské" – vychovává muzikanty
- Júlíus Fučík – známý vojenský dirigent (strýc stejnojmenného komunistického novináře)
- 1871 – sokolská dechová hudba v Kolíně
 - vedl František Kmoch (230 skladeb)
 - písně vycházely z národních písní
 - vrcholí refrénem – zpívají i hudebníci + obecnstvo
 - → vlastenecký náboj

4 Lidová hudba

- spontánní projev lidové hudebnosti
- autor většinou neznámý
- ústní tradice → z generace na generaci
- liší se v melodice, rytmu, harmonii podle lokality
- částečně zaniká, kde působí civilizace/komerce
- Klasičtí skladatelé

Antonín Dvořák	–	Slovanské tance
Bedřich Smetana	–	České tance
Leoš Janáček	–	Lašské tance
Béla Bartók	–	Maďarské, slovenské, valašské písně
Johanes Brahms	–	Uherské tance
Ferenc Liszt	–	Uherská rapsodie

- zasahuje do populární hudby
 - blues – černošská lidová hudba
 - irská melodika (frei zu sein – in extremo)
- nejstarší zápisy u nás (16. století)

- Proč Kalino v struze stojíš
 - Když jsem já ty koně pásal
- sběratelé
 - Karel Jaromír Erben
 - František Sušil
- umělci, kteří se zabývají
 - BROLN (Brněnský rozhlasový orchestr lidových nástrojů)
 - Ondráš
 - Jožka Černý
 - Martin Hrbáč
- v dnešní době silná tradice na Slovensku, v Maďarsku, Bulharsku nebo Rumunsku – Romská lidová hudba